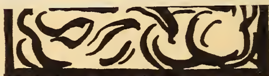
Ludvig Holberg

Mester Gert Westphaler.

MAX·LEVIG

Mester Gert Westphaler,

eller

Den meget talende Barbeer.

Komedie i een Akt

af

Ludvig Holberg.

Kjøbenhavn.

Trykt og faaes tilkjøbs hos E. C. Løser,

Store Kjøbmagergade Nr. 26.

Personerne.

Mester Gert Westphaler, Barbeer.
Gunild, hans Moder.
Gilbert, Apotheker.
Leonora, Gilberts Datter.
Pernille, Gilberts Pige.
Leonard, Destillateur.
Henrik, hans Tjener.
En Apothekersvend.
Jesper, Apothekerdreng.
Tobias, Prokurator.
Gottard, Gilberts Broder.
Notarius.

Mester Gert Westphaler,

eller

Den meget talende Barbeer.

Første Scene.

Henrik. Pernille.

Henrik. Godmorgen, lille Pige. Jeg saae at Hun kom ud fra Apotheket Har de ogsaa Piger der?

Pernille. Nei, du taer feil, Kammerat, jeg er ingen Pige. Jeg er kun en Apothekerkrukke. Hvilket forbandet Spørgsmaal!

Henrik. Gid I var en Apothekerkrukke.

Pernille. Hvi saa? du skulde nok smøre dig derpaa.

Henrik. Jeg skulde nok praktisere min Finger derudi. Nei, ret Alvor, er Hun Pige her i Huset eller noget Andet?

Pernille. Jeg er noget Andet, til Tjeneste.

Henrik. Hun er maaskee en Recept?

Pernille. Ja, jeg er en Klysteer. Jeg troer den Dreng er ikke rigtig i Hovedet.

Henrik. Om Forladelse at jeg skjemter; jeg skulde herind at kjøbslaae for min Herre.

Pernille. Hvo er din Herre?

Henrik. Monsieur Leonard, Destillereren her lige over.

Pernille. Jeg kjender ham; det er en smuk ung Karl. Er han ikke vel?

Henrik. Nei, han har faaet en Skavank; og der er Intet, som kan kurere ham uden en Recept udi jer Apothek.

Pernille. Har du Opskriften paa Recepten?

Henrik. Ja, jeg har.

Pernille. Hvilken Doktor har skrevet den?

Henrik. Doktor Kupido.

Pernille. Det er Løgn. Doktor Kupido er for nogle Aar siden reist herfra.

Henrik. Gid han faae en Ulykke saa sandt som han er her endnu.

Pernille. Er det ikke som jeg siger, at den Dreng er gal; lad see Recepten.

Henrik. Recepten hedder Leonora, Apothekerens Datter. Kan I nu fatte hvor jeg sigter hen?

Pernille. Ha, ha; din Husbond er maaskee forliebt i vor Jomfru.

Henrik. Ja, det er omtrent saa.

Pernille. Da er han at beklage, den Stakkel; thi den eneste Recept, som kan kurere ham, er betinget af en Anden, som han maaskee nok selv har hørt.

Henrik. Ja, jeg veed det nok. Hun er lovet bort til Mester Gert Westphaler, Kirurgus her i Staden.

Pernille. Men hvorfor kom ikke din Husbond før? han havde gjerne faaet hende; thi han er en skikkelig Person.

Henrik. Han havde ikke kunnet bilde sig ind at Apothekeren skulde ville give sin Datter saa tidlig bort. Han har havt længe Oie paa hende, men har ikke turdet lade sig mærke dermed, efterdi hun var saa ung.

Pernille. Hvor er din Herre født?

Henrik. Her i Byen.

Pernille. Det kan ikke være muligt.

Henrik. Hvi saa?

Pernille. Efterdi han ikke kjender bedre vor Stads Fruentimmer og veed, at de Fleste skjøtter ikke om at bære paa deres Jomfrudom længer end til deres femtende Aar. Det maa jeg forstaae.

Henrik. Men er Partiet ganske sluttet?

Pernille. Det er sluttet mellem Forældrene, men ikke mellem dem selv.

Henrik. Hvorlænge er det siden?

Pernille. Forældrene har sluttet Partiet for en Maaned siden; men Mester Gert selv har endnu ikke talet med Jomfruen derom, hvorudover Forældrene paa begge Sider ere meget fortrødne.

Henrik. Er da Partiet sluttet mod hans Villie?

Pernille. Neiviist, han har selv faaet sin Moer til at frie for sig.

Henrik. Det kan jeg ikke begribe; thi jeg seer ham ikke an for at være saa meget undseelig.

Pernille. Han er ikke mindre end undseelig, han er snarere næsewiis.

Henrik. Hvad Pokker vil det sige? han er forliebt, han er dristig, og dog endnu ikke har talet med sin Kjæreste. Maaskee hun er koldsindig mod ham og ikke vil give ham Audience?

Pernille. Nei, aldeles ikke. Hun er fornøiet med hendes Faers Villie og venter hver Dag paa at han selv skal gjøre Forslag.

Henrik. Jeg mærker nok at I er bleven vred, fordi jeg skjemtede i Begyndelsen, og nu vil betale mig med samme Mynt.

Pernille. Nei, jeg er ikke saa hævngjerrig. Jeg skal forklare dig hvori det bestaaer Hvert Menneske har sin Orm: Mester Gerts Orm er at dræbe godt Folk med unødig Snak.

Henrik. Hvad kan han da snakke saa meget om? er han saa riig paa Materie?

Pernille. Han har tre eller fire Materier at snakke om. Den Første er om en gammel Bisp i Jylland, som hedder Arins, hvilken blev forfulgt for en Bog, han lod udgaae. Den Anden er om Kredsgreverne eller Paltsfyrsterne udi Tydskland. Den Tredie om Tyrken. Og den Fjerde om en Reise, han har gjort fra Harslev til Kiel. Saa at, hvad man begynder at tale med ham om, saa veed man ikke Ord af, forend man er midt i Tyrkiet eller Tydskland op til Ørene.

Henrik. Det er en synderlig Orm.

Pernille Som for Exempel: om En vil kun sige: det er godt Veir idag, svarer han: Saadant Veir havde jeg engang, da jeg reisede fra Harslev; og derpaa væver han om den hele Reise indtil han blier hæs, saa at, om man trækkede ham efter Haaret ud af Huset, saa holdt han ikke op at præke om Reisen forend han var kommen til Kiel. Saaledes forfalder han i Snak hvergang han skal tale med Jomfruen, saa at Apothekeren mangengang har havt isinde paa en hoflig Maade at vise ham Fandenivold, men hans Moer gjør det altid godt igjen.

Henrik. Men hvordan er Jomfruen fornøiet dermed? thi de Folk, som snakker saameget, duer gjerne ikke i Gjerningen.

Pernille. Hun er taalmodig og vil ikke være sin Faer ulydig; især som Mester Gert ellers er en skikkelig Karl og flittig i sit Embede.

Henrik. Dét er Skade at Jomfruen er saa taalmodig og ikke eengang bryder overtvært med ham Derved skete min Husbond en stor Tjeneste; thi jeg kan forsikkre, at han har været

ligesom fra sig selv, siden han hørte at hun var lovet bort. Men der er han selv.

Anden Scene.

De Forrige. Leonard.

Leonard. Henrik! hvem taler du med?

Henrik. Det er Apothekerens Pige.

Leonard. Ak, lille Pige, er det sandt at jer Jomfru er forlovet?

Pernille. Ja hun er, Monsieur.

Leonard. Jeg har havt Tanke til hende udi et heelt Aar og nu sat jeg mig for at begjære hende; men, just som jeg lavede mig dertil, hørte jeg mumle om at hun var lovet bort til Mester Gert Westphaler, hvilket smerter mig, endeel for hendes Skyld, der skal bindes til en kjedsommelig Karl, den alle Mennesker skyer formedelst hans Snakketøi; men besynderlig for min egen Skyld, at jeg uformodentlig skal see mig skilt ved det, som jeg længe har havt inderlig Attraa til. Henrik! du veedst hvor ofte jeg har talet om hende.

Henrik. Ja jeg veed det nok og jeg har tidt sagt: Monsieur, smæk til itide! I veed ikke af førend En har Prioritet paa hende.

Leonard Ak jeg tænkte — efterdi hun var saa ung.

Henrik. Ei, Monsieur, hun er jo femten Aar. Spør kun denne Pige hvad Respekt femten Aar har i disse Tider.

Pernille. Monsieur, det gjør mig hjertelig ondt baade for hendes og hans Skyld; thi jeg tvivler aldeles ikke paa, at vor Jomfru var jo bedre holden med Ham. Men der seer jeg hun kommer.

Tredie Scene.

De Forrige. Leonora

Leonora. Pernille! du skal ind til min Faer. Men hvad er det for Personer, du taler med? Ei see, det er Monsieur Leonard.

Leonard. Ak, min hjerte Jomfru, jeg kan ikke see hende uden Alteration.

Leonora. Hvi saa, min Herre? har jeg da saadant fælt Aasyn?

Leonard. Nei tvertimod; jeg vilde ønske at Hun saae hæslig ud i mine Øine.

Leonora. Det er et særdeles Ønske; jeg vilde gjerne vide Aarsag dertil.

Leonard. Aarsagen dertil, skjønne Jomfru er denne — Ak hvad hjælper det mig at give Aarsagen tilkjende. — Adieu, smukke Jomfru, gid det altid gaae Hende vel.

(Leonard og Henrik gaae.)

Fjerde Scene.

Leonora. Pernille.

Leonora. Hvad vil den Tale sige, Pernille?

Pernille. Det vil saa meget sige: Gid Mester Gert var paa Bloksbjerg.

Leonora. Skammer du dig ikke ved i min Nærværelse at ønske min tilkommende Kjæreste ondt?

Pernille. Jeg veed ikke hvad det er for en Kjæreste, som istedetfor at tale om Kjærlighed, staaer og præker for en ung Jomfru om Statssager. Her vil min Tro andet til end saadan Snak naar man skal den Vei.

Leonora. Den Snakkesyge vil nok forgaae ham.

Pernille. Ei ei, Jomfru, tael ikke derom. Jeg troer at om man syede Munden til paa ham, saa lærte han sig at tale med Næseborene.

Leonora. Lad nu den Snak fare og siig mig hvortil Monsieur Leonards Tale sigtede?

Pernille. Han blev ganske desperat, da han hørte at Hun skulde giftes; thi han har været forliebt i Hende et heelt Aar.

Leonora. Jeg undrer mig over at han tør understaae sig at komme med saadan Snak.

Pernille. Men hvorfor sukker Hun saa dybt?

Leonora. Det er ikke sandt du siger; jeg sukkede slet ikke.

Pernille. Hør, nu sukkede I jo igjen

Leonora. Pernille! lad mig være i Ro! (Hun gaaer ud og holder Tørklædet for Øinene.)

Pernille. Taarene stod hende min Tro i Øinene. Jeg mærker nok, at om det stod til hende, saa tog hun heller den Anden. Men jeg hører Apothekeren raabe; jeg maa ind. (Gaaer.)

Femte Scene.

Gunild (alene). Det er forskrækkeligt med Mester Gert.

Nu har han udi en heel Maaned hver Dag lovet mig at ville gjøre det klart. Han har været over ti Gange i Apothekerens Huus og havt alle de Leiligheder, Nogen kunde have, at tale om Sagen og begjere hans Datter. Ja, Apothekeren har selv til den Ende fort sine Døttre ned i Stuen til ham; men hvergang han kommer tilbage og jeg spør ham om Partiet er gjort, svarer han: imorgen vil jeg vistnok gjøre det klart; thi idag kom jeg i saadan vidtløftig Snak med nogle fremmede Folk, som jeg fandt i Apotheket, at jeg ikke fik Stunder at forrette mit Ærinde; saa at Apothekeren derover er bleven ganske vred og spør mig, om jeg og min Søn vil fixere ham; thi Sagen er alt afgjort imellem os Forældre, der fattes ikke Andet end at han skal tale et Ord med Mammesellen. Idag har han dog svoret mig til at gjøre det klart. Jeg vil derfor gaae forveien til Apothekeren og stille ham tilfreds først. Men der seer jeg han kommer.

Sjette Scene.

Gunild. Gilbert.

Gilbert. Hør I vel, Karle! seer nu vel til, at Alting er kniøsk til Doktorerne kommer. Apotheket skal visiteres iestermiddag. Jeg mener dog, at naar Gyldenvandet og Akvaviterne ere gode, saa spør de ikke meget efter Andet. Doktor Herman har udi ti Aar aldrig examineret mit Apothek anderledes. Det Eneste, han spør mig om, er dette: Haben sie gut Salvolatile itzund, das müssen wir probieren, ihr Herren Collegæ! Naar saa syv à otte Bouteiller Rhinskviin er tømmet, saa er Visitatsen gjort. Men der seer jeg Gert Westphalers Moer. Hendes Tjener, Madame.

Gunild. Det er mig kjært, at jeg fandt Apothekeren; jeg vilde gjerne tale med Ham om det Andet.

Gilbert. Vil Hun noget Andet, Madame, saa er Intet bedre end at Hun tager Sennesblade ind. Men jeg veed-ellers nok hvad Hun mener. Jeg har ti og ti Gange sagt, at Svogerskabet staaer mig an. I lover at jer Søn skal komme til mig og gjøre det af. Han kommer ogsaa; men staaer hvergang og præker om noget andet Sladder til den mørke Nat. Jeg har aldrig kjendt saadan Frier. Jeg laer mig min Tro ikke fixere længer. Vil han have min Datter, saa maa han gjøre Ende derpaa, at Sagen engang kan faae Hul, som man siger.

Gunild. Hun faaer nok Hul, Herr Apotheker, det er min Tro ikke af Koldsindighed; thi han er saa forliebt, som Nogen kan være.

Gilbert. Hvorfor Fanden frier han da ikke, istedetfor at præke Eventyr for os? hvad bryder mig at vide hvilken Mand Doktor Arius var? Jeg har nok at gjøre med Doktorer og Barberer, som vi nu have. Det er jo en Mand, som er død for over halvandet hundrede Aar siden og er færdig at staae op igjen. Hvad bryder mig ogsaa at vide hvormange Paver og Kurfyrster der nu er til? mit Apothek kan jo meget vel staae, om der aldrig var een i Verden.

Gunild. Idag har han svoret mig til at gjøre det af.

Gilbert. Det er godt, Mutter, min Datter skal være da hjemme; han maa spørge efter hende; thi jeg faaer selv ikke Leilighed at tale med ham formedelst en Visitats, som skal holdes i mit Huus idag. Adieu, lad ham kun komme strax.

Gunild. See der er min Søn selv, om Herr Apotheker vil tale med ham.

Gilbert. Nei jeg faaer ikke Stunder at tale med ham; I maa sige ham kun hvad jeg har sagt. (Gaaer.)

Syvende Scene.

Gunild. Mester Gert.

Gert. Mutter! hvi gik Apothekeren saa hastig?

Gunild. Hør, mit Barn, dennegang har jeg endnu stillet ham tilfreds, hvorvel ikke uden stor Møie; Manden meen', man vil fixere ham. Han har ikke stor Uret derudi. Det er jo over to Maaneder siden Partiet blev sluttet, saa at Intet stod tilbage uden at tale med hende selv; men den ene Dag gaaer bort efter den anden med din forbandet Snak, som ikke er fire Skilling værd; hvad mener du, Folk er forlegen at vide hvad du bestilte paa din Reise til Kiel, hvormange Kroer du var udi underveis, hvormange Piger du følede paa Knæerne udi hver Kro og hvormange Piber Tobak du smøgede paa Veien; her er jo en stor Deel Folk i Byen, der har været længere frem i Verden; Anders Christenson har jo været tre à fire Gange i Bordeus og Roven i Frankerig, ja Fanden i Vold hen i Trapezund eller Kattesund, men fortæller ikke nær saa meget om sine Reiser.

Gert. Det er min Tro ikke Pakketeller, jeg fortæller om min kielske Reise, hvormange Potter Øl jeg drak og hvormange Piber Tobak jeg smøgede; men Adskilligt, som er værd at høre. Vil Mutter give Agt paa, om det er Bagateller, saa vil jeg kortelig repetere den hele Reise.

Gunild. Ei! gak til Bloksbjerg med din Snak. Hen og forret dit Ærinde eller siig reent ud at du ingen Lyst har dertil, saa kan der blive en Ende derpaa; flux hen samme Øieblik. (Gaaer.)

Ottende Scene.

Mester Gert. En Apothekersvend.

Gert. Ja jeg maa ind for Alvor at gjøre Ende paa Dette. Men der seer jeg Apothekerens Svend. Serviteur, Monsieur, et Ord.

Svenden. Hans Tjener, Mester Gert. Han vil nok til vores?

Gert. Ja jeg skulde tale med jer Jomfru. Er Han ikke Svend her i Apotheket?

Svenden. Jo jeg er, Monsieur.

Gert. Jeg har dog ikke seet ham længe her i Huset.

Svenden. Nei, jeg har kun været her i Tjeneste i otte Dage; men jeg har tjent i ni Aar i et Apothek i Harslov.

Gert. Ei er det muligt, har I tjent der?

Svenden. Ja jeg har. Er Monsieur ellers kjendt i Harslov?

Gert. Javist er jeg kjendt i Haderslev; jeg reiste engang derfra til Kiel, men glemmer aldrig den Reise. Blandt Andre, som var i Følge med mig, var en Hattemagersvend, et brav Stykke Karl, som endnu boer i Kiel, og holdes for den bedste Mester (alle Hatte, jeg har brugt i lang Tid, er af hans Arbeid; thi han gjør dem saa ærlige og trofaste, som nogen udi Jylland). Summa Summarum: Vi reiser sammen til Kiel, hver paa sit Handværk, for at forsøge vor Lykke der; thi Kiel er en meget god Stad at komme fort for Handværksfolk; jeg veed at mange af mine Kjendinger er kommen did hen med tomme Hænder, men inden nogle Aar have staaet sig som Ulfsklinger; thi Sagen er denne, der er faa Arbeidere og Folket i Byen er velhavende og betaler vel; derforuden er der godt Kjøb paa Alting. Jeg skal fortælle Monsieur kortelig, hvorledes Kjøbet var paa Madvarer i min

Tid; først gav man for det bedste Pund Flesk, som nogen ærlig Mand vilde komme i sine Erter, ikke meer end en lybsk Stilling.

Svenden. Ak, Monsieur, det blier for vidtløftig at fortælle.

Gert. For det Andet, for et Pund Oxekjød ikke meer end en Sosling.

Svenden. Ak! det kommer jo ikke Reisen ved.

Gert. Tredie, for en halv Tonde Smør ikke meer end fire Rigsdaler.

Svenden. Hør, Landsmand, jeg vil sige reentud, jeg har ingen Taalmodighed at høre paa alt Dette.

Gert. Fjerde, for en Snees Æg ikke meer end en lybsk Stilling.

Svenden. Ei! hvad har jeg med jer Æg, Smør og Flesk at bestille?

Gert. Femte, for en Potte fransk Brændeviin ikke meer end — — Ei, Monsieur, bliv ikke saa utaalmodig, nu vil jeg da gaae dette forbi og fortælle om Reisen: Vi fandt udi den første Kro paa Veien en Mand, som saae meget vel ud, med støbte Sølvknapper i sin Kjole og sorte Fløiels Buxer; den samme Mand talede os meget venlig til og sagde: Messieurs, skal vi drikke sammen? vi takkede for den Ære, han vilde gjøre os, og drak med ham det ene Kruus efter det andet in bona caritate, indtil vi blev (reverenter talt) halv drukne, da bød han sig omsider til at drikke Duus med os, vi bukkede og krummede os, og drak Duus med ham. Foermanden sad imidlertid og smilede udi en Krog; vi spurde ham nogle Gange: Svager! warumb lacht Er? Men han svarede altid: Nichts. Endelig, da vores nye Duusbroer var gaaet bort, fik vi at høre, det var Bøddelen af Slesvig. Nu vil jeg forestille Monsieur, om Folk med Billighed kan blamere os derfor; thi først — — om Permission jeg har saadan hjertelig Hoste, jeg maa vende mig lidt fra ham. (Imidlertid sniger den Anden sig bort. Gert taler og hoster imellem, medens han har saa vendet sig om.) Først, siger jeg, vidste vi jo ikke (hoster imellem) at det var Bøddelen af Slesvig, (hoster igjen) og posito (hoster igjen) vi havde vidst det, (hoster igjen) saa var vi jo derfor lige gode; thi naar vi ret eftertænker hvad en Skarpretter er, (hoster igjen, og vender

sig derpaa om til den Anden) saa er det jo ikke andet end Ovrighedens Fuldmægtig. Men hvor blev han af? mon Fanden tog Hadersleveren? Hei, Monsieur Harslever! Hei, Landsmand Harslever! Var det ikke uforskammet at løbe saadan fra en ærlig Mands Tale? Jeg skal min Tro sige det til Apothekeren hvilke høflige Svende han har. Den Knegt maa virkelig være en af de harslevske Nobles Venetiens, eftersom han er saa modig. Jeg veed ikke hvor det kommer, jeg har en slet Skjebne i denne By; hvis jeg boede paa et andet Sted, kunde jeg fortjene Penge ved min Tale. Jeg troer ikke noget Menneske, end ikke mine Uvenner, skal sige, at jeg nogen Tid har fort Snak paa Bane, at man har hørt mig tale om Veirligt, om Giftermaal, om Barselstuer. Jeg fører lutter politiske og udenlandske Diskurser, som ikke findes udi mange Bøger, og hvis Værdi ikke kan opveies med det røde Guld. Men, vilde Nogen sige, hvorfor kaster du da Perler for Sviin? Hvorfor spilder du unyttig kostbare Ord for Folk, som have Eselørne? jeg svarer dertil: Naar jeg har begyndt en Diskurs, maa jeg fuldende den. Det er saa min Natur; thi jeg kan aldrig ærgre mig meer end naar En har hørt Begyndelsen af min Tale og ikke vil holde ud til Enden. Men, hillemænd! jeg forsømmer mit Ærinde. Jeg maa banke paa.

Niende Scene.

Mester Gert. Apothekerens Dreng.

Gert. Serviteur, Jesper, er Apothekeren hjemme?

Jesper. Jo han er nok hjemme, men er ikke at faae itale; thi den hele Doktorgrad er her idag.

Gert. Hvad er da at bestille?

Jesper. Her holdes Visitats. Men Husbond bad mig, at, naar Mester Gert kom, at jeg skulde kalde paa Mammesellen.

Gert. Godt nok. Siig, at jeg er her at opvarte hende.

Tiende Scene.

Mester Gert. Leonora.

Leonora. Tjenerinde, Mester Gert!

Gert. Skyldigste Tjener, Mammeselle, jeg er bange at jeg kommer i ubeleilig Tid.

Leonora. Hvi saa?

Gert. Jeg hører at her holdes Visitats idag.

Leonora. Det gaaer mig ikke an. Naar der holdes Visitats hos min Mama, saa er jeg geskjæftig, men dette angaaer kun ene Mandfolkene.

Gert. Jeg hørte der var saadan Støien og Allarm i den store Stue, som der kunde have været holdet en Rigs- eller Kredsdag.

Leonora. Hvad vil det sige: Kredsdag?

Gert. Det er mig kjært, Mammeselle, at Hun spør mig derom.

Leonora. Jeg vil dog ikke bemøie Ham med at fortælle det dennegang.

Gert. Thi jeg veed saa vel Beskeed derom, som Nogen her udi Byen.

Leonora. Jeg tvivler ikke derpaa. Men jeg ønsker dog at det maa blive til en Andengang.

Gert. Man maa gjøre vel Forskjel, min hjerte Mammeselle! paa Reichs-Tagen und Kreids-Tagen.

Leonora. Ja jeg troer det nok; thi der er stor Forskjel paa et Rige og et Stykke Kride.

Gert. Nei det kommer ikke deraf. Jeg skal fortælle hende først, hvad en Reichs-Tag er; en Reichs-Tag kaldes sammen af de syv Kurfyrster.

Leonora. Det kan nok være, Mester Gert; jeg har ikke den Ære at kjende Nogen af de gode Mænd.

Gert. Der er syv Kurfyrster ialt.

Leonora. Jeg mærker det.

Gert. Tre ere geistlige og fire verdslige; thi de verdslige ere een stærkere.

Leonora. Det gjør mig ondt paa de Geistliges Vegne. Men hvad kan jeg dertil?

Gert. Den første er Erkebispen af Trier.

Leonora. Det maa han.

Gert. Derefter følger Erkebispen af Køln.

Leonora. Men Mester Gert — —

Gert. Den tredie er Erkebispen af Menz.

Leonora. Er det muligt?

Gert. Det er saa sandt, som jeg staaer her for Hende, Mammeselle; thi hvad Fordeel skulde jeg have af at lyve?

Leonora. Han har ingen Fordeel af enten at lyve eller sige sandt for mig om saadanne Sager.

Gert (holdende paa hende). Disse syv Kurfyrster regjerer det fjerde Monarki; thi der har været tre tilforn, nemlig: det Phrygiske, Elamitiske, og Mesopotamiske, og dette er det Sidste. Naar Kurfyrsterne gaaer under, skal ogsaa Verden forgaae, efter Sybillæ Spaadom, derfor passer man saa nøie paa, at, saasnart Aanden gaaer af en Kurfyrste, vælger man strax en Anden udi hans Sted, paa det at Verden ikke skal forgaae, og har det stedse været saaledes praktiseret siden Keiser Augusti Tider, hvilken berømmelig Keiser stiftede det fjerde og sidste Monarki, efter Sybille Begjering, som raadte ham at grunde det paa syv Støtter, hvorpaa samme store Keiser gjorde to berømmelige Ting: Først idet han udskrev al Verden til Skat; for det Andet, idet han indstiftede de syv Kurfyrster. Paven var vel derimod og sagde: Ihro Kaisserliche Majestät, warum so viele weltliche Fürsten auf einmahl zu machen? Men Keiser Augustus, som var en Mand, der ikke lod sig pirre Noget ved, blev vred og sagde: Ihr pabstliche Excellentz! ich will es so haben; hvorudover Paven strax faldt tilfode og bad om Naade, ved hvilken Ydmyghed han saa meget udvirkede, at Keiseren tilstædede ham at gjøre sexten Kardinaler paa eengang, hvilke ere ligesom geistlige Grever eller Baroner; thi Kardinalatskabet falder alene til den ældste Søn, men aldrig til Datter; thi hvis en Kardinal døer og efterlader sig alene Datter, falder Kardinalatet til Paven igjen.

Leonora. Monsieur! jeg har ikke Stunder at høre meer; vil I være saa god og besøge os oftere, skal det være os kjært, besynderlig om De kan træffe paa de Tider jeg ikke er hjemme. Ellers vil jeg bede, I er saa god at fortælle min Kat Resten af Historien; thi han forstaaer den ligesaavel som jeg. Adieu. (Gaaer.)

Gert. Det var min Tro rene Ord for Penge. Jeg seer nok, at jeg gjør mig forhadt i denne By ved min Tale; jeg skal forsvære at lukke min Mund op oftere; thi disse Folk her i Byen er det ikke værd. Man bliver forhadt just for det man

burde elskes og æres for. Jeg maa hjem og sige Mutter hvor haanlig jeg blev modtagen. (Gaaer ud.)

Ellevte Scene.

Gunild. Siden Leonora.

Gunild. Nu maa jeg hen at høre hvordan min Søn har forrettet sit Ærinde. Det er noget Underligt med den Karl. Familien staaer ham an. Han er forliebt i Mammesellen. Hans Person staaer hende an. Forældrene har banet Veien. Han har været paa Veien saa ofte at frie og dog altid med uforrettet Sag er kommen tilbage. Jeg vil ikke haabe, at det er ogsaa saaledes dennegang tilgaaet. Men der seer jeg Mammesellen. Tjenerinde, min hjerte tilkommende Svigerdatter.

Leonora. Den Titel tilkommer mig aldeles ikke. Hun behager kun at skjemte med sin Tjenerinde.

Gunild. Hvi saa? Min Søn har jo været her efter Begjering.

Leonora. Det er sandt nok.

Gunild. Og, som jeg haaber, forrettet sit Ærinde.

Leonora. Det kan jeg ei heller negte. Han havde sat sig for at komme hid for at underrette mig udi den tydske Stat og vise paa hvad Fod Regimentet staaer i Tydskland. Det Samme forrettede han saa meget vel, saa at jeg aldeles Intet kan klage, uden derover, at Diskursen varede for længe.

Gunild. Talede han da Intet om Kjærlighed?

Leonora. Nei, Madame, saalænge han talede med mig var han paa den anden Side af Rhinstrømmen og gik alt dybere og dybere ind i Tydskland, saa jeg derover, af Frygt for at blive omsider bragt hen til Tyrkiet, maatte tage Flugten og bede ham fortælle min Kat Resten. Men der er Fatter; nu kan Madame høre hans Betænkende derover.

Tolvte Scene.

De Forrige. Gilbert.

Gilbert. Madame; Hun maa forlade mig at jeg taler noget plumpt. Jeg vil aldeles herefter ikke have hverken Hendes eller hendes Søns Gang i mit Huus, saasom vi har ikke isinde at

lade os tage ved Næsen oftere og tilstæde at vort Huus blier gjort til en Fabel.

Gunild (grædende). Ak, Herr Apotheker, jeg kan ikke beskrive hvormeget dette gaaer mig til Hjertet. Jeg tilstaaer, at min Søn har den Feil, at, naar han kommer paa sin gamle Snak, glemmer han alt Andet hvad han skal forrette. Men, naar man undtager den Skrobelighed, Herr Apotheker, saa er der mere Godt end Ondt hos ham. Han er from, er en god Huusholder, har hele Aar ikke en Ruus paa, spiller og ikke, er flittig i sin Profession.

Gilbert. Jeg tilstaaer alt Dette, Madame; derfor tilstæder jeg ham gjerne at omgaaes med mine Svende, som han kan holde Kollegium eller Lektie for, men min Datter skal han blive fra; thi det staaer hende ikke an at gaae paa Lektie.

Gunild (lader som hun daaner). Ak, ak!

Gilbert. Hillemænd! Konen faaer ondt Spring ind, Leonora, og tag den Flaske Nummer 3, som staaer paa den fjerde Hylde. (Hun kommer ind med Flasken, som man flyer Gunild at lugte til.)

Gilbert Hør, Madame, tag sig da dette ikke saa nær. Hvad vil det sige, om jer Søn ikke faaer min Datter? Han kan jo altid gjøre ligesaa godt Parti.

Gunild. Ak, Herr Apotheker, gjør mig dog den Tjeneste at have Taalmodighed end eengang for at undgaae Folkes Snak. Tro mig, at Han skal ikke blive fixeret oftere.

Gilbert. Nu, nu Madame, giv Jer da tilfreds. Lad ham da komme end eengang og gjøre Alvor deraf.

Gunild. Tak, Herr Apotheker. Løber han end engang med Liimstangen, skal jeg ikke kjende ham for min Søn meer.

Gilbert. Adieu da. (De gaae bort.)

Trettende Scene.

Gunild. Mester Gert.

Gunild. Ak, jeg elendige Menneske, den Søn bringer mig i Graven; men see, der er han. Tor din liderlige og vanartige Karl understaae dig til at møde for mit Ansigt? Jeg er gal, at jeg lægger Saadant paa Hjertet; thi jeg burde have slaaet Haanden

af dig for længe siden. Hvorledes har du forrettet dit Ærinde ogsaa dennegang hos Apothekeren.

Gert. Vel-nok, Mutter; alene at Mammesellen var noget for hastig.

Gunild. Det er at sige, hun vilde ikke sidde hele Timer og høre paa din forbandet Snak. Din vanartige Skjelm! (gier ham et Ørefigen) siig mig, (gier ham et paa den anden Side) hvorfor gik du hen til Apothekeren? var det for at tale om Statssager?

Gert. Mammesellen spurgte mig hvad en Kreds- eller Rigsdag var i Tydskland, saa veed jeg jo at jeg maatte underrette hende derom, hvilket man ikke kan gjøre uden man beskriver Kurfyrsterne, og viser, at de ere syv in alles, nemlig tre Geistlige og fire Verdslige. Som for Exempel: De Geistlige ere: Kurfyrsten af Køln — —

Gunild (gier ham et Par Ørefigen igjen). See! der har du et Par af de Geistlige og Høilærde efter Kølns Vægt. Vil du nu holde din Mund?

Gert. Ak, Mutter, vær dog ikke saa vred paa mig. Stil Apothekeren end eengang tilfreds. Jeg skal min Tro ikke holde Jomfruen oftere med Snak og gaae uden om, men strax lige til, saa at hun skal være fornøiet med mig.

Gunild. Hør, Gert, den Vrede, jeg lader see mod dig, reiser sig af lutter Kjærlighed. Jeg har end eengang, dig uafvidende, stillet Apothekeren tilfreds; gak derfor nu paa staaende Fod lige derhen, men viid derhos, at dersom du fører dig ogsaa dennegang op som tilforn, skal jeg aldrig kjende dig for min Søn meer. (Gaaer bort. Mester Gert gaaer strax hen og banker paa. Mammesellen kommer selv ud.)

Fjortende Scene.

Mester Gert. Leonora.

Leonora. Velkommen tilbage, min kjære Mester Gert.

Gert. Ydmygste Tjener, min hjerte Jomfru, jeg beder tusind Gange om Forladelse at jeg fortørnede Hende sidst med min lange Tale.

Leonora. Det er Ham alt forladt, min kjære Mester Gert.

Gert. Jeg beder, Jomfruen ikke vil regne mig det tilonde.

Leonora. Aldeles ikke. Hans gode Moer har stillet min Papa og mig tilfreds igjen.

Gert. Jeg bekjender, min hjerte Jomfru, at jeg snakker undertiden noget meget.

Leonora. Ja, det har jeg og mærket.

Gert. Mange lægger mig det til en Lyde, men der findes dog visse brave Folk, som skjønne derpaa.

Leonora. Det vil ikke sige, Mester Gert, naar man ikke taler saameget i Utide.

Gert. Men har da ikke Jomfruen af Hjertet forladt mig min forrige Forseelse?

Leonora. Jo jeg har, Mester Gert, af mit ganske Hjerte.

(Gert kysser paa hendes Haand.)

Gert. Jeg vil tjene Hende, min hjerte Jomfru. Vi, som har reist udenlands, har gjerne den Syge eller Orm, hvad man kan kalde det, at vi vil fortælle hvad vi har hørt og seet paa fremmede Steder, for at lade see, vi ere ingen Hjemfødinger.

Leonora. Har da Mester Gert reist udenlands? det har jeg min Tro aldrig vidst.

Gert. Jo mænd. Jeg reiste engang fra Haderslov til Kiel, men glemmer aldrig den Reise, osv.

Leonora. Monsieur! slipper I mig ikke, saa faaer I et Par Drefigen. (Gaaer bort.)

Femtende Scene.

Mester Gert (alene). Jeg tilstaaer gjerne at jeg taler meget, det har jeg efter min Faer. Men han førte ingen Sladder, og det gjør jeg ikkeheller. De godt Folk her i Byen vil nok savne mig engang naar jeg er død og sige: Fanden fare i Gert Westphaler, han var dog bedre Mand end vi holdt ham for at være; thi siden han døde er her ikke Een i Byen, der veed saa at tale om udenlandske Sager. Ja de vil sige: Gid vi kunde grave ham levende op af Jorden igjen. Saalænge Folk lever, agter man dem ikke, men de ere ikke død forend det fortryder dem. Avindsyge er ogsaa maaskee tildeels Aarsag derudi. Man seer at jeg fører Diskursen alene i alle Selskaber. Andre vil gjerne tale med, men kan ikke og derfor lider ikke at høre mig tale. Hvorfor hader Jørgen Handskemager mig mest

af Alle? just fordi han helst af alle Folk her i Byen vil give et Ord i Lavet med, men tor ikke føre nogen polisk Tale naar jeg er tilstede; thi han veed, jeg hugger ham strax i Flanken, saasom jeg forstaaer min Politika bedre end han. Jeg har ofte mærket det, at, saa tidt jeg kommer i hans Selskab, stiller han sig ganske taus an, ligesom han vil indbilde Folk at han er af de kloge Mænd, der taler lidt og grunder meer. Det er saa en gammel Streg af visse Dosmere, der Intet forstaaer og derfor gjør sig en grundig Mine og tier naar jeg eller andre lærde Folk er tilstede; da de dog med al deres Grunden ikke tænker meer end en Hest eller et Faar. Skal jeg nu derfor lade mig Munden binde? Nei, jeg vil heller være misundt end foragtet. Jeg vil heller Folk skal sige: Der sidder en karnaliosk Tunge paa den Karl, end at de skal sige: Den Karl sidder som en Fæhund eller Skabhals og har hverken Maal eller Mæle. Men hvad skal jeg gjøre i denne Sag? Jeg tilstaaer at jeg kom noget for dybt udi Snak med Jomfruen. Men kunde hun sagte ikke høre min Tale ud! Skulde hun derfor true mig med Ørefigen? Jeg er vis paa at Apothekeren nu vil hæve Partiet op. Men han skal give mig Sag. Jeg skal bevæbne mig med Lands Lov og Ret.

(Gaaer bort.)

Sextende Scene.

Gunild. Gilbert. Leonora. Pernille.

Gunild. Jeg skal ikke kunne bilde mig andet ind end min Søn har efterlevet mine Formaninger og engang for Alvor gjort Ende paa det, som ligger mig saameget paa Hjertet. Men der seer jeg Apothekeren komme med hans Datter alene. Ak, mit hele Legeme skjælver af Rædsel, jeg er bange — — Hans Tjenerinde, Herr Apotheker; hvor er min Søn?

Gilbert. Hør, Madame, jeg vil ikke overfuse Hende. Hun er en skikkelig Kone og uskyldig derudi.

Gunild. Ei, hvad er nu paafærde igjen?

Gilbert. Hendes Søn har dennegang forrettet sit Ærinde som tilforn. Han har ikke kunnet tale et Ord om Kjærlighed for andet forbandet Snak om Aviser og Statssager.

Gunild. Ak, jeg elendige Menneske.

Gilbert. Giv jer tilfreds, Madame.

Gunild. Vil da Herr Apotheker ogsaa tilgive ham det dennegang?

Gilbert. Nei, Madame, vi kan ellers være gode Venner. Min Datter kan nok blive gift. Monsieur Leonard, Destillereren her i Gaden, har stor Kjærlighed til hende. Jeg har ikke behov at trænge min Datter paa Nogen.

Gunild. Jeg tvivler aldeles ikke derpaa. Men Herr Apotheker — —

Gilbert. Men, min kjære Madame, Hun er saa god herefter at lade mig være med Fred.

Gunild. Ak, jeg sørger mig virkelig ihjel over den Søn. Ak, ak.

Gilbert. Det gjør mig hjertelig ondt for hendes Skyld, Madame.

Gunild. Men, Herr Apotheker, det er dog en ringe Feil, som vil forgaae med Tiden. Han er ellers saa skikkelig, saa jeg i ingen anden Ting har at klage over ham.

Gilbert. Han maa være saa skikkelig, som han være vil; jeg laer mig ikke oftere narre.

Gunild. Ak, min Herre, jeg beder med grædende Taare, forlad ham endnu dennegang. Jeg svær en dyr Ed at jeg aldrig skal oftere tale for ham. Gjør det dog formedelst det Venskab, der har været mellem os.

Gilbert. Madame, jeg kan ikke bære det over mit Hjerte at see Hende saa sørge. Kom an, Madame, jeg pardonnerer ham endnu, men eengang for alle.

Gunild. Jeg skal min Tro aldrig lukke min Mund oftere op for ham.

Gilbert. Lad ham da komme Klokken fem iaften, saa skal Notarius være der, paa det at, saasnart han har givet sin Kjærlighed tilkjende, vi strax kan slutte Ægteskabskontrakt; saa har man Ende derpaa.

Gunild. Nu gaaer jeg strax hjem og præker for min Søn, saa det skal dundre efter. (gaaer.)

Syttende Scene.

Gilbert. Leonora. Pernille.

Gilbert. Nu, min Datter, han skal ikke fixere dig meer end dennegang. (Leonora sukker.) Hvorfor sukker du saa?

Pernille. Jeg sukker, Husbond, hvorvel jeg skal ikke have ham; hvad maa hun ikke da gjore? Om Husbond havde ti eller tolv Døttre, som han maatte gifte bort for Armod, saa kunde jeg nogenledes begribe det, men — —

Gilbert. Nu, Mammesellle, hold du din Mund. Nu vil jeg saa have det. Der er jo ellers aldeles intet Ondt at sige paa Karlen.

Pernille. Det er min Tro en brav vittig Karl, dersom han ikke var saa gal

Gilbert. Hvad har du Andet at sige paa ham end at han snakker noget formeget? Det er jo en almindelig Feil hos Folk af den Profession.

Pernille. Det er sandt nok, Husbond; men denne er som Kapitain for alle Verdsens Barberere udi at snakke. Jer Datter, istedenfor at gaae til Brudeseng, vil gaae om Aftenen paa Lektie med ham. Nætterne vil han drive bort med at fortælle Aviser, hvilket en ung Jomfru ikke er tjent med. Jeg troer virkelig, at hun inden et Aar blier forvandlet til en Avis. Jeg tog ham min Tro ikke. Det er Alt hvad jeg kan sige; uden saa er, at jeg kom til Skade at miste mine Øren, at han kunde præke uden at inkommodere mig.

Gilbert. Ja nu hjælper ingen Raisonnering. Hvad jeg har lovet hans Mo'er, det holder jeg. (Gaaer ind Alle.)

Attende Scene.

Mester Gert. Tobias Prokurator.

Gert. Saa raader I mig da paa jer Samvittighed, Herr Advokat, at føre Proces med Apothekeren?

Tobias. Monsieur, jeg har aldrig raadet nogen ærlig Mand fra Proces; thi ellers maatte jeg ilde forstaae min Jura, ligesom det var en slet Kirurgus, der raader en Patient fra at aarelades.

Gert. Men mener I at jeg kan vinde Sagen?

Tobias. Vil I ikke føre Proces uden for at vinde Sagen? Hvad er det for Snak?

Gert. Hvorfor skulde jeg da føre Proces?

Tobias. Monsieur, I kan være en god Kirurgus, men forstaaer slet jer Jura. Mon en Syg taer ikke en Doktor an, omendskjøndt han er vis paa aldrig at blive kureret, alene

fordi Folk ikke skal lægge ham tillast at han døde uden Doktor ligesom et umælende Beest? Ligesaa er det, naar En lader fare en Proces. Folk siger jo om ham: den Kryster, den Gnier, han vil ikke staae paa sin Ret. Tvertimod, naar man taber ærlig en Sag, kan man sige: jeg har en god Samvittighed; thi jeg har gjort Alt hvad jeg kunde. Tilmed saa er dette en Sag, som I aldrig kan tabe.

Gert. Men, Herr Advokat, I har endnu ikke hørt hvorudi Sagen bestaaer.

Tobias. I siger jo at det er mod en Apotheker?

Gert. Jo det er.

Tobias. Det er alt nok, Monsieur. Der har I min Haand paa at I skal vinde Sagen. Det er min ringeste Konst at feie en Apotheker af. Og lad være, at I taber, saa forsikkrer jeg, at I skal tabe med Respekt. Hvori bestaaer ellers Sagen?

Gert. Min Mòer og Apothekeren har sluttet Ægteskab mellem mig og hans Datter. Jeg var derhenne idag for at tilkjendegive min Kjærlighed for hende. Men forend jeg kom til at frie, faldt jeg hen udi en anden Materie, hvilket er hændet mig nogle Gange tilforn, saa at hun blev utaalmodig og truede mig med Örefigen

Tobias. Vil I lade den Sag fare, saa maa I være en Slyngel. Forlad Jer paa mig som en ærlig Mand; jeg vilde ønske, at I sad paa Livet og skulde hænges, paa det jeg kunde vise, med hvilken Nidkjærhed jeg vilde føre jer Sag.

Gert. Jeg takker skyldigst. Man tillægger mig som en Feil her i Byen, at jeg taler formeget; men det er ikke Sladdersladder, jeg fører. Jeg taler om lutter Statssager og Aviser, hvilket man burde give mig Penge for at høre. Folk er her ikke uden for at æde og drikke og spille en Forkeering eller Lanter. Nei, da lover jeg mit Fødeland Westphalen. Min Faer har fortalt mig at der er i hver Gade Snakkeforsamlinger, hvor man kommer ikke fra forend man er ganske hæs.

Tobias. Talen er det, hvorudi vi skilles fra Beesterne. Men ellers har Alting sin Tid. Naar man skal frie, saa maa man sætte anden Snak tilside.

Gert. Det er sandt nok. Jeg kommer tidt i saadan Snak mod min Villie. Jomfruen forte mig halv paagang; thi engang spurgte hun mig om, hvad en Kredsdag var i Tydskland, og en andengang om min Reise til Kiel, hvilket hun syntes jeg forklarede alt for vidtloftig. Men vil der ikke Tid til Saadant, Herr Advokat?

Tobias. Der kan jo ikke meget siges om en liden Reise til Kiel.

Gert. Ikke det? Jo, jo. Det var min Tro en mærkværdig Reise. Jeg reisede fra Haderslev for tre Aar siden den tyvende Februar, om jeg mindes ret.

Tobias. Ja, Monsieur, jeg forlanger ikke at vide Noget derom. Jeg har selv været nogle Gange paa Kieler Omslag.

Gert. Nei, naar jeg tænker mig om, saa var det den nittende Februarii.

Tobias. Nu er ikke Tid at tale derom. Nu maa vi tale om Processen.

Gert. Blandt Andre, som var i Folge med mig var en Hattemagersvend.

Tobias. I skal strax, inden Sol gaaer ned, lade Apothekeren beskikke.

Gert. Nei, hor nu lidt forst: Samme Hattemager var et godt Stykke Karl.

Tobias. Klagen skal opsættes paa den Maade — —

Gert. Han boer endnu i Kiel og holdes for en af de bedste Hattemagere thi — — (De vedblive Begge i Munden paa hinanden.)

Tobias. Saasom Seigneur Gilbert, Apotheker her i Staden, af velberaad Hu har akkorderet mig sin Datter til Ægtefælle, men hans Datter nu med Foragt har forviset mig sit Huus og vil uden skjellig Aarsag ophæve Partiet; da, saasom det er bleven bekjendt over den hele By, at jeg er forlovet med hende, tillader min Reputation ikke at fordoie saadan Foragt, men tilskynder mig at paastaae min Ret og at soge Ovrighedens Bistand i denne Sag; thi hvis Saadant skulde have Gænge, stod det herefter ethvert Fruentimmer frit for at spille med en brav Mands Reputation. (Mester Gert holder for hans Mund, og Advokaten gier ham et Orefigen, hvorpaa de komme i Haar sammen, og Mester Gert driver Tobias ud.)

Nittende Scene.

Mester Gert. Gunild.

Gunild. Hvad Pokker er dette for Allarm? Jeg tænkte at finde ham hjemme begrædende sine Synder og just træffer jeg ham udi Klammeri.

Gert. I skulde beklage mig, Mutter, dersom I vidste min slette Skjæbne.

Gunild Din slette Skjebne? Nei, du maa sige, din slette Conduite. Jeg har alt hørt hvordan du har bæret dig ad sidste Gang hos Apothekeren igjen.

Gert. Jomfruen visede mig bort med Foragt og truede mig med Ørefigen.

Gunild. Du havde fortjent at prygles med Stok af Huset.

Gert. Hvorpaa jeg vilde raadføre mig med denne Advokat, for at høre hvad jeg skulde gjøre med denne Sag. Men han var ligesom han var gal; jeg kunde ikke faae et Ord frem for ham.

Gunild. Vil din Slyngel tænke paa at føre Proces med godt Folk, som du har fixeret saa ofte?

Gert. Hvad skal jeg da gjøre, Mutter? Jeg er ganske modløs.

Gunild. Du skal hen og hænge dig selv, thi du est ikke værd at leve.

Gert. Ak, skulde der ingen Middel være til at stille Apothekeren tilfreds igjen?

Gunild. Nei, tænk kun aldrig derpaa, hverken at stille ham eller mig tilfreds igjen.

Gert. Farvel, Mutter, jeg troer at I faaer mig aldrig meer at see.

Gunild (sagte). Jeg vil dog ikke friste ham længer. (Høit) Hør, Mester Gert, hvor vilt du hen?

Gert. Ak, jeg er ganske desperat.

Gunild Jeg har end eengang med stor Arbeide stillet Apothekeren tilfreds.

Gert. Ak, min allerkjæreste Moer, er det sandt?

Gunild. Ja; men vær forsikkret paa at det aldrig skeer oftere. Apothekeren har bestilt Notarius at være den Tid tilstede, at, om du bær dig ret ad og faaer Ja af Jomfruen selv, Ægteskabskontrakten strax kan sluttes.

Gert. Ak, vær forsikkret om, min hjerte Moer, at jeg skal tage mig vare.

Gunild. Du kan gjøre som dig lyster. Jeg vil aldrig have meer dermed at bestille. Kom hjem saalænge. (De gaae.)

Tyvende Scene.

Leonard. Henrik.

Leonard. Det er nok, at du alene faaer fat paa Pigen, for at høre hvordan Sagerne staaer og om det Giftermaal endelig skal gaae for sig.

Henrik. Men hvad Godt gjør det, at I endelig vil vide det.

Leonard. Ak, det er jo naturligt at man vil vide det, hvorudi al Ens Lykke bestaaer. Gjør dig et Ærinde og gak ind og see at du kan bringe hende herud. (Henrik gaaer ind.) Ak! ak! jeg havde kunnet forekomme al den Fortræd. Det vinder man ved Blufærdighed. Havde jeg kun dristig begjeret hende den første Tid, jeg følede Kjærlighed, saa havde hun nu været i mine Hænder. Jeg troer dog aldrig at hun selv kan give sit Hjerte til saadan Karl. Hvad hun gjør, det gjør hun for at føie sin Faer. Men hvordan det er eller ikke er, saa er Ulykken lige stor for mig, efterdi hun gaaer mig kvit. Men der kommer Henrik tilbage med Pigen.

Enogtyvende Scene.

Leonard. Henrik. Pernille.

Leonard. Ak, lille Pige, siger I Dommen af for mig, eller kan jeg reddes?

Pernille. Min Herre, jeg kan sige Jer en Ting, at Jomfruen er lige saa ilde tilmode som I. Mester Gert har været her siden, og ved sin forbandet urimelige Snak gjort sig Jomfruen saa vederstyggelig, at hendes Hjerte vil briste naar hun tænker paa at hun skal bindes til saadan Mand. Apothekeren blev ogsaa ganske vred og vilde ophæve Partiet, især da han hørte af os at I havde Kjærlighed til hans Datter. Men han har siden af Moerens Suk og Graad ladet sig overtale at forsøge end eengang, og stævnet Mester Gert hid med Notarius Klokken fem for at slutte Ægteskabskontrakten, ifald han bær sig skikkelig ad.

Leonard. Men vil Jomfruen skikke sig derudi?

Pernille. Hun tør ikke sige sin Fader imod; thi han er

en haard Mand, men hun har aabenbaret sit Hjerte for sin Farbroder Seigneur Gottard, hvilken ynker hende og har lovet at bringe ham i Diskurs om Statssager igjen. Og naar det skeer, maa I være ved Haanden for strax at begjere hende naar Apothekeren blier vred.

Leonard. Men jeg er bange at han taer sig nok vare.

Pernille. Hvis saa er, og hun mærker at det skal blive Alvor af, gjør hun sig heftig syg for at opholde Bryllupper og give os Tid at ponse paa anden Raad. Jeg hviskede til Jomfruen at I var der udenfor, jeg troer nok at hun strax kommer hid. See her er hun med hendes Farbroder.

Toogtyvende Scene.

De Forrige. Leonora. Gottard.

Leonard. Allerkjæreste Jomfru, Hendes Pige letter mit Sind idet hun siger mig at Jomfruen har faaet Affky for Mester Gert.

Leonora. Det er sandt, min kjære Monsieur Leonard; men jeg har en haard Faer at trækkes med.

Leonard. Men, min hjerte Jomfru, jeg haaber dog, at, naar Hun holder Stand, Hendes Faer ikke tvinger hende med Magt.

Leonora. Jeg vil nødig underkaste mig min Faers Vrede førend jeg har forsøgt om Sagen kan jævne sig selv. Men hvis det ikke skeer, maa jeg være ulydig.

Gottard. Gier Jer tilfreds, Bornlille; lad kun Mester Gert komme, og blier I, Monsieur, ved Haanden. Klokken fem, som ikke er langt til. Jeg haaber nok at jeg skal bringe Mester Gert i Snak igjen, og komme ham til ganske at forspilde sin Kredit, og hvis det gaaer ikke an, vil vi være betænkte paa andre Midler. Jeg kan ikke negte, at dette Parti jo aldrig har staaet mig an, og at jeg jo tusind Gange heller seer at min Broerdatter falder i Monsieurs Hænder. Min Broer selv ønskede det Samme. Det staaer ham kun for Hovedet at han ikke vil bryde sit Løfte. Gaaer I kun tilside saalænge og forlader Jer paa mig. Nu maa vi ind igjen.

Treogtyvende Scene.

Gert (alene). Nu staaer det paa, Mester Gert, om du kan gjøre Prøve eller blive en Slyngel al din Livstid. Jeg

veed, at jeg jo sagte kon holde mig fra at snakke om lærde Sager en Timestid. (Knytter Næven mod sin Mund.) Hør, Monsieur Mund, Du skal faae en Verdsens-Ulykke hvis du taler Andet end kortelig om Kjærlighed iaften. Naar jeg betænker Dette alligevel, saa er det forskrækkeligt, at En skal blive hadet alene fordi man fører lærde Diskurser. Men jeg maa lade det fare; thi al min Lykke dependerer deraf. Jeg haaber nok at jeg skal staae Karl, undtagen Nogen fører mig selv paa Snak; thi jeg kan ikke negte det, at naar Nogen spør mig om de Materier, som jeg er dreven udi, at det jo er min Verdsens Vellyst at forklare dem Saadant. Men jeg maa øve mig lidt for desbedre at modstaae saadan Fristelse. Men der seer jeg Notarius kommer. Nu er det Tid.

Fireogtyvende Scene.

Mester Gert. Notarius.

Notarius. Serviteur, Mester Gert, jeg er hidkalden idag for jer Skyld.

Gert. Jeg veed det nok, Herr Notarius; jeg har været her noglegange tilforn, men har maat' gaae bort med uforrettet Sag.

Notarius. Hvi saa?

Gert. I veed, Herr Notarius, at jeg læser kurieuse Bøger iblandt, og at jeg gjerne vil lade høre i Selskabe, hvad jeg har læset. Jeg er nogleganger her udi Huset ved Anledning forfaldet udi saadanne Materier, da jeg dog alene burde tale om Kjærlighed. Jeg vil dog haabe at jeg skal skikke mig bedre dennegáng.

Notarius. Jeg veed, I kan jo tvinge Jer en Timestid.

Gert. Herr Notarius, vil Han ikke være af den Godhed at exercere mig lidt, stille sig an, som Han er Jomfruen og sporge mig om en og anden kurieuse Materie, for at see om jeg kan holde Stand. Det er saa vanskeligt for mig at skjule mit Pund, helst naar Nogen giver mig Anledning at tale.

Notarius. Hjertelig gjerne. See, nu er jeg Jomfruen.

Gert. Ydmygste Tjener, min hjerte Jomfru.

Notarius. Tjenerinde, Mester Gert.

Gert. Jeg kommer skjælvende til Hende dennegang.

Notarius. Hvorfor det?

Gert. Fordi jeg fortørnede Hende sidst med min lange Tale.

Notarius. Ei det vil ikke sige. Han taler jo altid vel. Men hvad godt Nyt, Mester Gert?

Gert. Ingenting, hjerte Jomfru.

Notarius. Har Han ikke læset Aviserne?

Gert Jo, jeg har min Tro.

Notarius. Er der intet Nyt i dem?

Gert. Ikke uden at — — Nei det er sandt, jeg har min Tro ikke læset Aviserne siden jeg reiste udenlands.

Notarius. Har Mester Gert da reist udenlands?

Gert. Jeg reiste engang fra Harslev til Kiel, men glemmer aldrig den Reise. Der var i Følge med os en Hattemager — (Han slaaer sig paa sin Mund.) Vil du tie, dit Beest.

Notarius. Hvad vil Han ellers sige om den Hattemager?

Gert. Intet, uden at det var en Skurk, som er ikke værd at tale om.

Notarius. I bær Jer vel nok ad.

Gert. Ja jeg troer nok at jeg skal staae Karl. Vil I nu gaae ind, Herr Notarius, og sige at jeg er her. (Notarius gaaer ind. Mester Gert gaaer og exercerer sig selv, slaaer sig for sin Mund.)

Femogtyvende Scene.

Mester Gert. Notarius. Gottard. Pernille. Leonora.

Gert. Ydmygste Tjener, min smukke Jomfru.

Leonora. Tjenerinde.

Gert. Jeg kommer skjælvende til Hende dennegang.

Leonora. Gjør Han det?

Gert. Jeg beder ydmygst om Forladelse for sidst.

Leonora. Naar min Fader har forladt Ham det, maa jeg ogsaa forlade Ham.

Gert. Jeg haaber at Jomfruen og selv af Hjertet forlader mig min Forseelse.

Leonora. Jeg er aldrig min Faer gjenstridig.

Gert. Hendes gode Faer, saavelsom Hun selv, har havt Aarsag til at være vred paa mig.

Leonora. Det er sandt i visse Maader.

Gert. Men, min hjerte Jomfru, det er ogsaa min eneste Feil; thi forresten er jeg ædru og taer vare paa mine Sager.

Leonora. Det er sandt nok.

Gert. Jeg vil ikke undskylde min Opførsel mod Dem,

men gjerne kalde det en Forseelse, hvorvel det holdes for en Dyd paa andre Steder.

Leonora. Det kan nok være.

Gottard. I godt Folk ere ogsaa noget delikate. Jeg vilde min Tro ønske at jeg kunde have Mester Gert altid hos mig; thi jeg er en Elsker af Diskurser, og, saa vidt som jeg har hørt, fører han ingen Pølsesnak.

Gert. Jeg takker min Herre skyldigst for de gode Tanker Han har om mig.

Gottard. Men hvad er det, Folk støder sig saameget over? fører Han nogen usømmelig Tale?

Gert. Det skal Ingen sige mig paa. Jeg taler kun om lærde og kurieuse Sager.

Pernille. Jeg vil tjene Farbroder. Mester Gert er en Mand, som har reist udenlands. Paa saadanne Reiser lider man ondt og sætter Penge til. Den eneste Nytte derved er, at man kan fortælle sine Reiser naar man kommer tilbage.

Gottard. Saa har da Mester Gert reist?

Gert. Nei ikke saa synderlig.

Pernille. Jo mig synes, jeg har hørt, at han engang reiste til Kiel.

Gert. Ja det er endelig sandt. Jeg reisede for nogle Aar fra Harslev til Kiel, men glemmer aldrig den Reise. Der var med os paa Veien — — (Han tier, og stikker Tørklædet i Munden.)

Gottard. Hvo var med ham paa Veien?

Gert (med Tørklædet i Munden). Ingen.

Gottard. Hør, Monsieur, efterdi Han taler ikke uden om Reiser og Historier, kan jeg ikke see hvor Nogen kan lægge Ham Saadant til Last.

Pernille. Jeg min Tro ikke heller.

Gottard. Og jeg skal reprimandere min Broer, fordi han har stødt sig derover.

Gert. Jeg takker skyldigst. Men De forlader mig, at jeg maa forrette mit Ærinde hos Jomfruen.

Gottard. Jeg kan sige for min Part, Pernille, at der ere visse Ting i Aviserne, som jeg vilde give Penge for at høre forklare. Jeg har tidt læst om de Torys og Whigs udi Engeland,

men veed ikke Grunden dertil, og Ingen udi hele Byen kan give mig Underretning derom. (Mester Gert, som imidlertid har staaet og gjort Kour til Jomfruen, spidser sine Øren, og siger)

Gert. Da kunde jeg give ham Underretning derom, hvis jeg havde Stunder dertil.

Gottard. Jeg tvivler hjertelig derom, Monsieur, thi Ingen her i Byen veed ret Beskeed derom.

Gert. Gid jeg faae en Ulykke, Monsieur, om jeg ikke veed det paa mine Fingre.

Gottard. Ja jeg veed ogsaa Noget løseligt derom. Jeg veed, at Torys ere de Folk, som sloge Hovedet af Kong Jakob.

Gert. I farer vild, Monsieur, det er ganske anderledes. Men jeg skal forklare det siden, nu maa jeg først — —

Gottard. Ha, ha, ha. Jeg hører strax at I ikke veed Grunden dertil. Torys ere de, som sloge Kongen ihjel. Det veed jeg vist, vidste jeg saa vel Beskeed om det Øvrige.

Gert. Nei er det ikke, Monsieur, Nei. Der ere fire Hovedsekter i Engeland: Torys, Whigs, Mannister og Anabaptister.

Pernille (sagte). Nu har vi Spillet vundet. Nu løber jeg efter Apothekeren og Monsieur Leonard.

Gert (continuerer). De Torys ere de Fornemmeste, som altid holde Kongens Parti, og som fegtede for Kong Jakob, da han førte Krig udi Engeland mod de Whigs, som rebellerede under Cromwels Anførsel. Denne Cromwel, som paa Latin hedder Masaniello, var en Slagterson, men bragte det saavidt, at han blev Ridder af Hosebaandet og Generalissimus tillands og vands; thi der var et forbandet Hoved paa ham; tænk engang, Monsieur, han var saa dygtig at han kunde give Audience, læse, skrive, og dictere fire Breve paa eengang. — Det er noget utroligt, men det er saa sandt som jeg staaer for hans Øien. — (Apothekeren kommer ind i det samme, trækker paa Axlene, har Bud efter Leonard, hvilken bliver kopuleret til Jomfruen, medens Mester Gert taler.) Kong Jakob derfor ophøiede ham fra enÆrespost til en anden. Men da Erkebispstolen i Canterborg blev ledig og Kongen gav den bort til En ved Navn Fairfax, da dog Cromwel havde recommenderet sin Svoger dertil, blev han saa ophidset, at han rebellerede mod Kongen, fik en Armee sammen af lutter Whigs,

Mannister og Anababtister, overvandt Kong Jakob udi et stort Feltslag, fik ham fangen og lod ham om Aftenen halshugge. Derpaa komme de Whigs paa høieste Spidse. De Torys bleve undertrykte, og Cromwel blev udraabt for Protektor af Engeland. Men da han havde regjeret nogle Aar, kom Kong Jakobs Søn tilbage, konjungerede sig med de Torys og slog de Whigs adskillige Gange, saa de fik en evig Ulykke, og endelig udi det sidste Slag fik min gode Monsieur Cromwel fangen, som han lod sønderrive af fire Heste. Derpaa komme de Torys i Veiret igjen, hvilke besluttede ganske at udrydde de Whigs og deres Tilhængere, de Anabaptister og Mannister. Men som deres Antal var altfor stor, forandrede man det Forsæt, og lod alene forbyde dem under Livsstraf at have Gevær i deres Huus. Dette er Aarsag til den Had, som er mellem de Torys og Whigs, og at de Første altid maa holde de Sidste Tommelfingeren paa Øiet. — Men, af Himmel, jeg staaer her og snakker saameget; hvor er Jomfruen?

Pernille. Hun er alt fløiten. Hun blev kopuleret til denne unge Person, medens Mester Gert var i Engeland.

Gert. Hvad? er det sandt, Herr Apotheker?

Gilbert. Ja, Monsieur, jeg har holdt mit Løfte og stævnet Jer endelig dennegang hid for at gjøre Sagen af. Men som jeg seer, at der er Intet ved Jer at gjøre, saa har jeg givet min Datter bort til denne gode Mand, som har længe baaret Kjærlighed til hende.

Gert. Ak, gid I faaer en Ulykke, som bragte mig i denne Tale. Ak, Herr Apotheker, kan det ikke forandres igjen?

Gilbert. Nei, vær saa god at hilse jer Moer. Her er nu Intet for Jer at hente, uden I vil have min Pige Pernille.

Pernille. Faa den Skam, der vil have ham, Fatter. Jeg kan ikke lade mig nøie med Snak alene.

Gert. Men, Herr Apotheker!

Gilbert. Men, Monsieur! her er nu Intet ved at gjøre. Nu er Contrakten sluttet.

Gert. Ak jeg vil ikke være længer i denne By, men reise hen andensteds, hvor Lærdom er meer agtet.

Gilbert. Lykke paa hans Reise. Kommer, lader os gaae ind.

Enhver, som kjøber for 72 Skill., faaer enten 20 Skill. Rabat eller Bøger for 32 Skill. gratis

Holberg: Abrakadabra, i 3 Akter. 8 Skill.
Den honnette Ambition, i 3 Akter. 6 Skill.
Det Arabiske Pulver, i een Akt. 4 Skill.
Barselstuen, i 5 Akter. 8 Skill.
Den pantsatte Bondedreng, i 3 Akter. 8 Skill.
Diderich v. Menschenschreck, i een Akt. 8 Skill.
Erasmus Montanus, i 5 Akter. 8 Skill.
Gert Westphaler, i 5 Akter. 8 Skill.
Gert Westphaler, i een Akt. 8 Skill.
Henrik og Pernille, i 3 Akter. 6 Skill.
Hexeri eller blind Allarm, i 5 Akter. 8 Skill.
Jakob von Tyboe, i 5 Akter. 6 Skill.
Jean de France, i 5 Akter. 8 Skill.
Jeppe paa Bjerget, i 5 Akter. 8 Skill.
Julestuen, i een Akt. 4 Skill.
Maskaraden, i 3 Akter. 8 Skill.
Pernilles korte Frøkenstand, i 3 Akter. 6 Skill.
Den politiske Kandestøber, i 5 Akter. 8 Skill.
Don Ranudo de Kolibrados, i 5 Akter. 8 Skill.
Det lykkelige Skibbrud, i 5 Akter. 8 Skill.
Den Stundesløse, i 3 Akter. 8 Skill.
Den Vægelsindede, i 3 Akter. 8 Skill.

Wessel: Nr. 1. Kjærlighed uden Strømper. 8 Sk.
Nr. 2. Fortællinger: De to Agerhøns. Den fromme Bekjender. Det kolde Blod. David og Jonathan. Den Druknede. Den sande Drøm. Fader og Søn een Mand. Felix, quem faciunt aliena pericula cautum. Fyrsten og Forbryderen. Gaffelen. Gaskonaderne. Herremanden. Hundemordet. Kavalieren. Den bekymrede Moder. 8 Sk.
Nr. 3. Fortællinger: Mosters Pelser. Posthuset. Relata refero. Sadelen. St. Sebastian. Den gamle Skade. Smeden og Bageren. Supplikanterne. Sødgrød for Vandgrød og Vandgrød for Sødgrød. Det stjaalne Taft. Det ædelmodige Tilbud. Toujours Perdrix. Tycho Brahes Dag. Den frie Vognleie. Væddemaalet. Kontrasterne. Prutningen. 8 Sk.
Nr. 4. Menechmi. Nulla regula sine exceptione. Observationen. Den forvovne Sjællandsfaer. Stella. 6 Skill.
Wessels samlede Skrifter. 24 Skill.

Sander: Niels Ebbesen (Repertoireformat) 8 Skill.
Samme (Lommeformat) 6 Skill. — 4 Expl. for 16 Skill.

☞ Handlende faae en yderligere Rabat og desuden
29/25 — 60/50 — 125/100

Enhver, som kjøber for 72 Skill., faaer enten 20 Skill. Rabat eller Bøger for 32 Skill. gratis

